

SIÂN BROOKS

Goresgyn y rhwystyr iaith i
ddisgyblion sydd â SIY

Breaking down the language barrier
for EAL pupils

QUIZIZZ

Amcanion

1	Deall hynodrwydd dysgwyr sydd â SIY
2	Dadansoddi'r heriau gerbron un cyfnod penodol ar gyfer dysgwr sydd â SIY a gwerthuso addysgeg SIY
3	Creu adnoddau SIY addas

SIY: SAC Cymru

- **S1.1** Eu bod yn deall **gwahanol anghenion dysgu dysgwyr** ac yn ymdrechu i ddarparu'r addysg orau posibl i'w galluogi i wneud y gorau o'u potensial, beth bynnag fo'u dyheadau unigol, eu hamodau personol neu **eu cefndir diwylliannol ieithyddol, crefyddol ac ethnig.**

Pa safonau eraill sy'n cyfeirio at ddysgwyr sydd â SIY?

SIY: SAC Cymru

- ▶ **S3.1.3** Eu bod yn dewis ac yn paratoi adnoddau, ac yn cynllunio ar gyfer eu trefnu'n ddiogel ac yn effeithiol, **gan roi ystyriaeth i ddiddordebau dysgwyr a'u hiaith a'u cefndiroedd diwylliannol**, gyda chymorth staff cefnogi pan fo hynny'n briodol.
- ▶ **S3.2.5** Eu bod, gyda chymorth athro profiadol, **yn gallu adnabod lefelau cyrhaeddiad y rheini sy'n dysgu Cymraeg neu Saesneg os mai dyna'r iaith y maent yn cael eu dysgu ynddi a'i bod yn wahanol i iaith, neu i ffurf iaith, eu cartref**. Eu bod yn dechrau dadansoddi gofynion iaith a gweithgareddau dysgu er mwyn rhoi sialens wybyddol yn ogystal â chefnogaeth ieithyddol.
- ▶ **S3.3.5** Eu bod yn gallu cefnogi'r rheini sy'n dysgu Cymraeg neu Saesneg os mai dyna'r iaith y maent yn cael eu dysgu ynddi a'i bod yn wahanol i iaith, neu i ffurf iaith, eu cartref, gyda chymorth athro profiadol pan fo hynny'n briodol.

Beth a olygwn wrth ddysgwyr sydd â SIY?

Mae dysgwyr sydd â SIY:

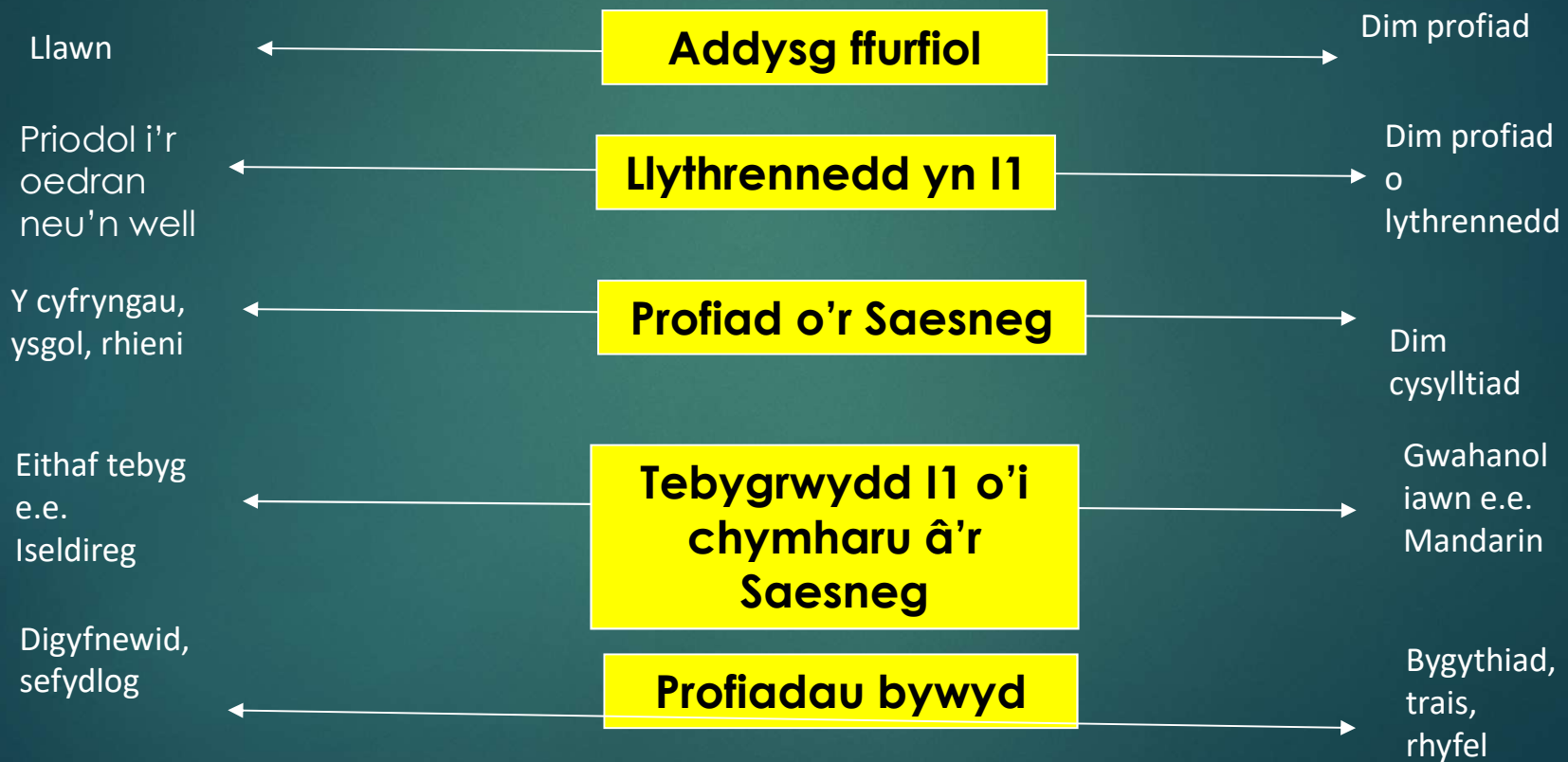
- ▶ Yn siarad, neu'n clywed, iaith ar yr aelwyd nad yw'n Gymraeg nac yn Saesneg.
- ▶ **Angen defnyddio dwy iaith neu ragor gartref a/neu yn yr ysgol.**
- ▶ Heb fod, o reidrwydd, yn llythrennog nac yn rhugl yn y naill iaith neu'r llall a ddefnyddiant.
- ▶ **Wrthi'n dysgu Saesneg at ddibenion academiaidd.**

**“Nid yw disgyblion y mae’r Saesneg
yn iaith ychwanegol iddynt yn grŵp
unffurf” (NALDIC)**

Pwy yw'r dysgwyr sydd â SIY?

Grŵp amrywiol iawn.

(Gan Fiona Gordon ar gyfer Dysgu'n Gyntaf)

SIY: Cyd-destun Cymru

Year (2017/18)

Year

Area Code

CYFNOD A

CYFNOD B

CYFNOD C

CYFNOD D

CYFNOD E

Stage

Local Authority

Stage A - New to English

Stage B - Early Acquisition

Stage C - Developing competence

Stage D - Competent

Stage E - Fluent

Isle of Anglesey	40	10	10	10	25
Gwynedd	145	105	95	85	125
Conwy	130	90	185	150	70
Denbighshire	110	120	170	150	40
Flintshire	310	350	300	155	75
Wrexham	330	450	565	340	115
Powys	110	120	145	105	70
Ceredigion	100	70	85	75	80
Pembrokeshire	55	70	120	110	50
Carmarthenshire	200	190	195	165	290
Swansea	640	985	1,010	875	805
Neath Port Talbot	90	90	140	170	280
Bridgend	140	135	195	190	170

CYMRU

6770

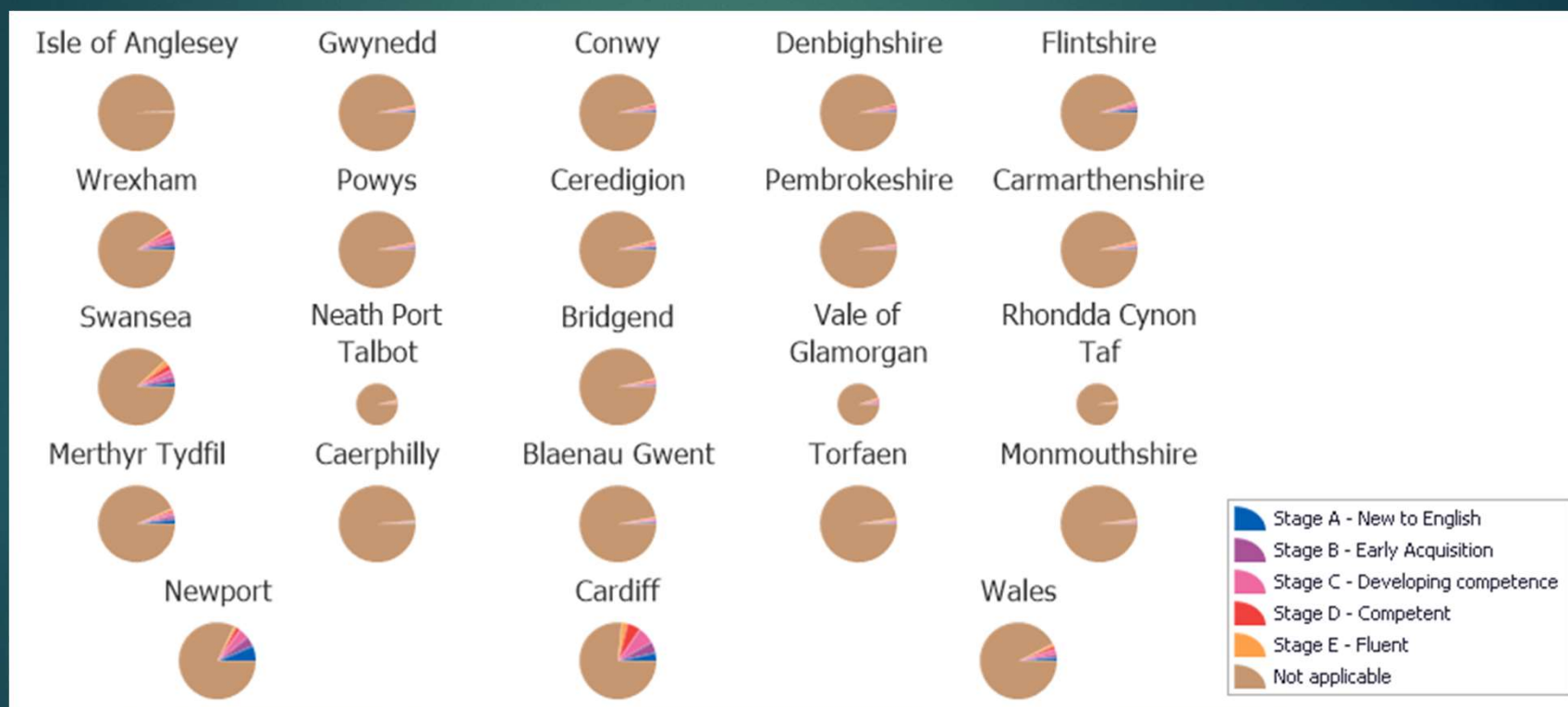
7070

9170

6725

4805

Disgyblion mewn ysgolion meithrin, cynradd, canolradd ac uwchradd sy'n dysgu Saesneg fel iaith ychwanegol fesul awdurdod a chlyfnod datblygu – 2017/8

Estyn: Arolwg 2013

- ▶ Prin yw'r athrawon prif ffrwd sydd â'r hyfforddiant neu'r sgiliau i ddiwallu'n effeithiol anghenion disgyblion sydd â SIY
- ▶ Nid oes dim digon o gydweithredu rhwng athrawon prif ffrwd ar ddisgyblion sydd â SIY ac athrawon cymorth EMAG wrth gynllunio profiadau disgyblion.

Supplementary guidance:

equality, human rights and
English as an additional
language

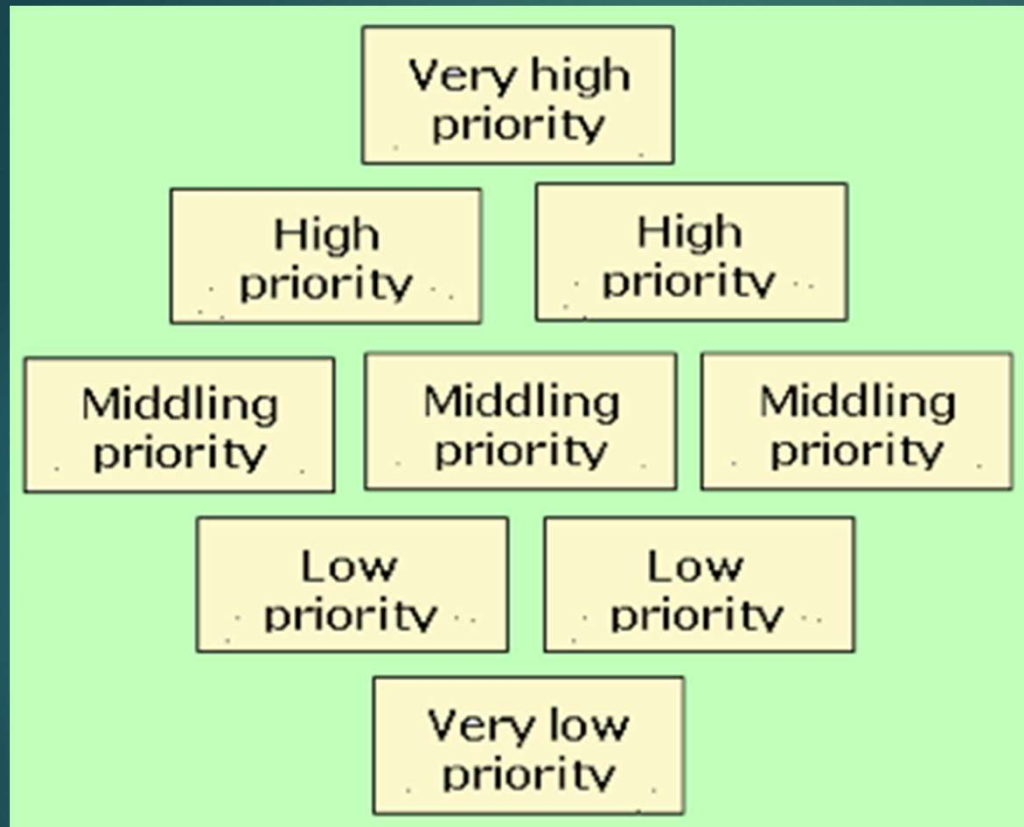
Autumn 2017

 Estyn

estyn.gov.wales
@EstynHMI

“Dylai arolygwyr edrych am dystiolaeth – fel amcanion cydraddoldeb a gwybodaeth berthnasol gyhoeddedig – fod darparwyr yn mynd i'r afael â materion allweddol sy'n effeithio ar grwpiau gwarchodedig gwahanol a bod camau effeithiol ganddynt i fynd i'r afael ag anfantais bosibl y gallant ei dioddef, fel **cyrhaeddiad gwahaniaethol, cyfraddau gwahardd a bwlio**”.

Cwestiynau Estyn: Diemwnt 9

YCHWANEGOL: Crëwch gategori ar gyfer pob cwestiwn

Ysgol Gynradd X, Abertawe

EMLAS (Gwasanaeth Iaith a Chyflawniad Lleiafrifoedd Ethnig)

Ar hyn o bryd mae gan Ysgol X 12 disgybl sydd â SIY ac sy'n hanu o 5 gwahanol wlad.

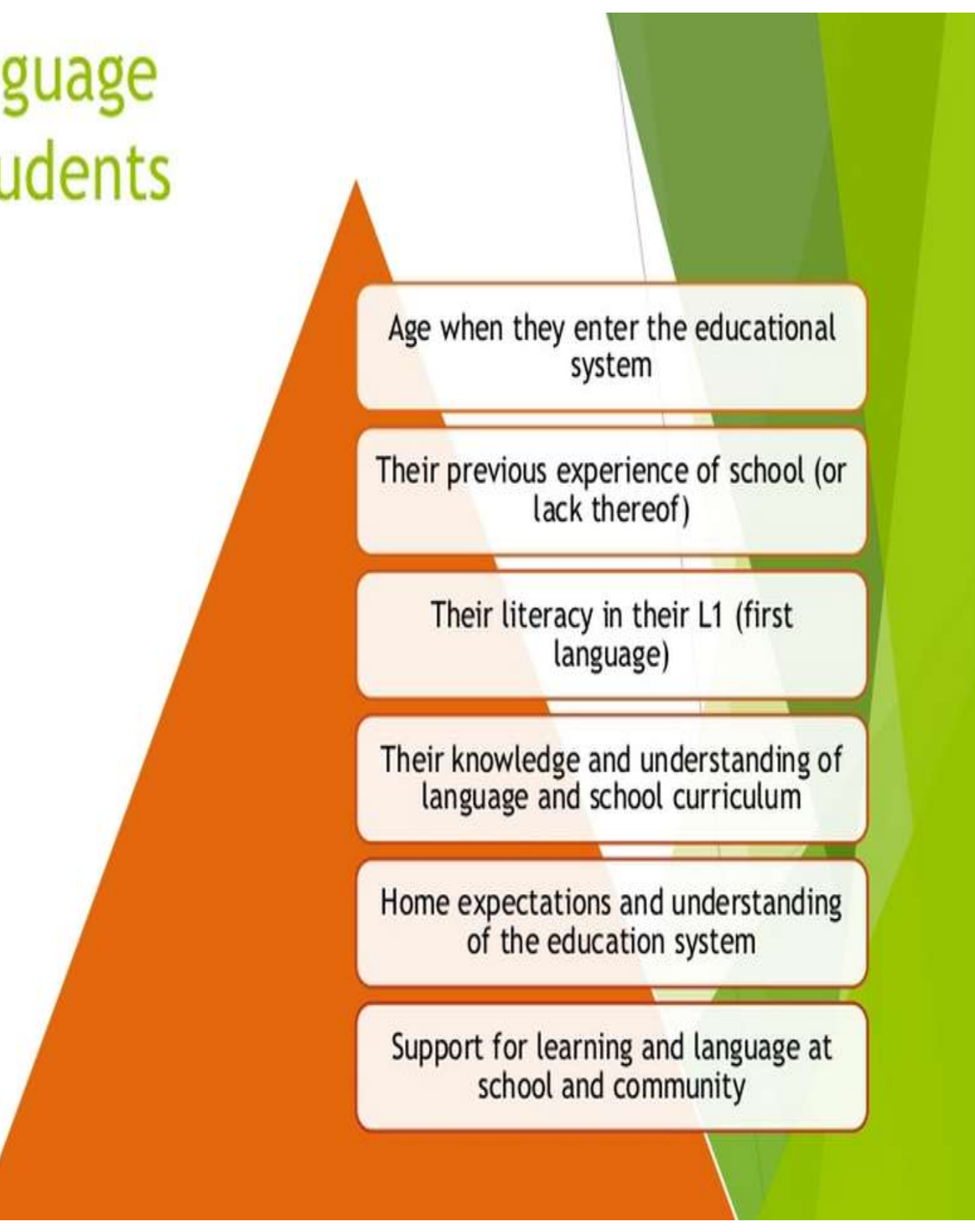
Mae'r Gwasanaeth EMLAS yn gweithio yn yr ysgol ar ffurf dysgu yn y dosbarth, gwaith unigol neu grŵp i ddatblygu sgiliau llythrennedd disgyblion.

Mae'r Gwasanaeth EMLA hefyd yn ymdrechu i roi gwybod i athrawon am gefndiroedd diwylliannol, ieithyddol a chrefyddol disgyblion er mwyn i'r ysgol allu gwerthfawrogi a dathlu amrywiaeth mewn modd ystyrlon.

Pa ffactorau sy'n dylanwadu ar ddatblygiad dysgwyr sydd â SIY?

Factors influencing language development of EAL students

Age when they enter the educational system

Their previous experience of school (or lack thereof)

Their literacy in their L1 (first language)

Their knowledge and understanding of language and school curriculum

Home expectations and understanding of the education system

Support for learning and language at school and community

Adapted from NALDIC (1999) *The Distinctiveness of English as an Additional Language: a cross-curriculum discipline: A*

The five new codes to assess EAL pupils

A large, stylized blue letter 'A' with a slight 3D effect and a shadow.

**NEW TO
ENGLISH**

A large, stylized red letter 'B' with a slight 3D effect and a shadow.

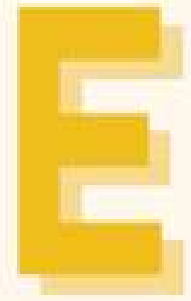
**EARLY
ACQUISITION**

A large, stylized green letter 'C' with a slight 3D effect and a shadow.

**DEVELOPING
COMPETENCE**

A large, stylized pink letter 'D' with a slight 3D effect and a shadow.

COMPETENT

A large, stylized yellow letter 'E' with a slight 3D effect and a shadow.

FLUENT

Five Stage Model of English as an Additional Language (EAL) Acquisition – General Descriptors

EAL Stage	Definition	Description
A	New to English	May understand some everyday expressions in English, but have minimal or no literacy in English. May remain completely silent in the classroom.
B	Early Acquisition	Beginning to use English for social purposes. Still needs a significant amount of EAL support to access the curriculum.
C	Developing Competence	May participate in learning activities with increasing independence. Able to express self orally in English but structural inaccuracies are still apparent.
D	Competent	Oral English will be developing well. Can read and understand a wide variety of texts. Needs some EAL support to access complex curriculum material and tasks.
E	Fluent	Can operate across the curriculum to a level of competence equivalent to that of a pupil who uses English as his/her first language.

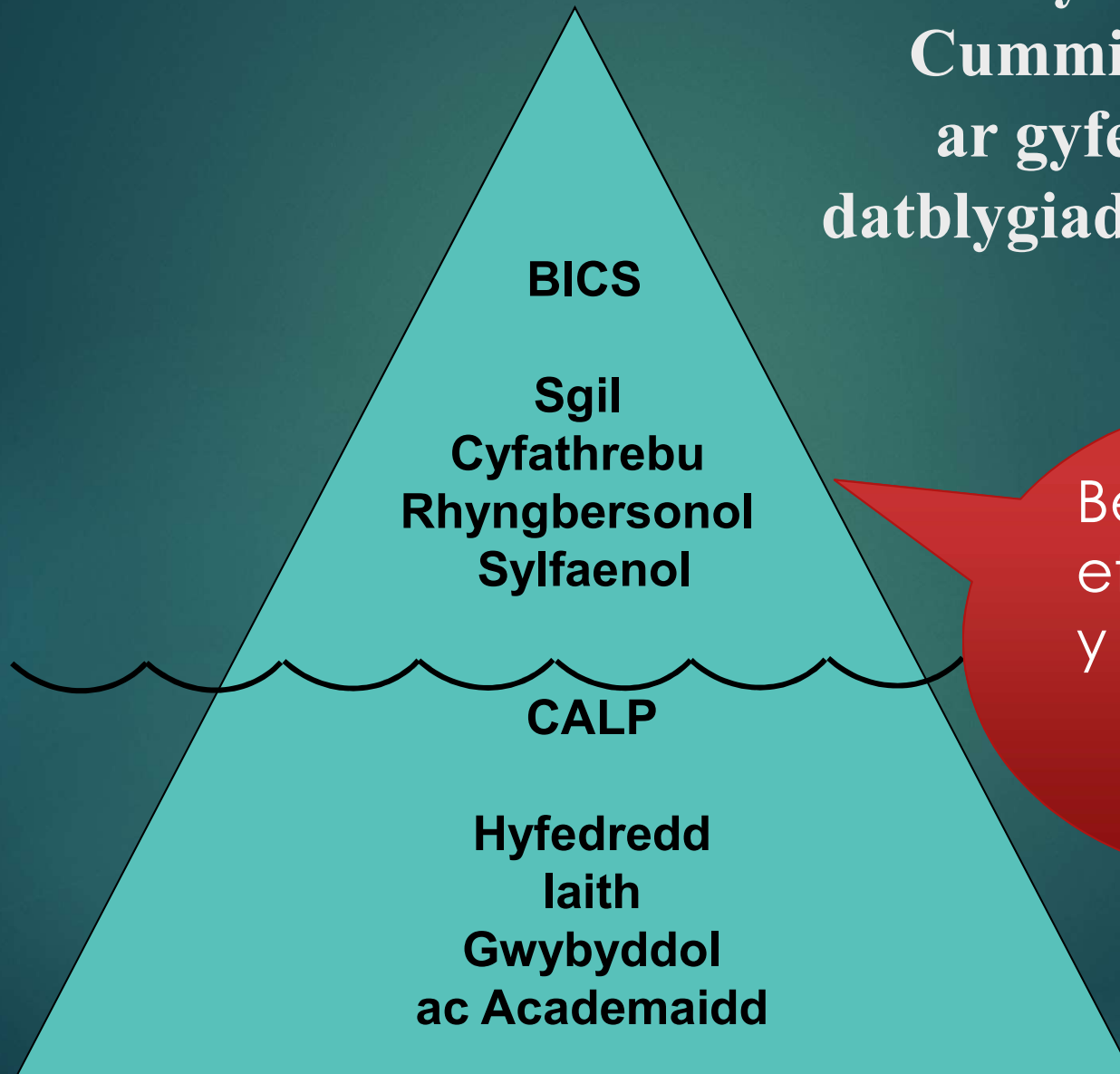
Dimensiwn CYMREIG: Prosiect Iaith a Chyflawniad Lleiafrifoedd Ethnig

- ▶ Helen Myers, Arweinydd Tîm, MELAP: “Rydyn ni wedi darganfod bod cymhelliant dysgwyr yn disgyn yn aml adeg
- ▶ 1) Cyfnod C pan allai dysgwr fod
- 2) yn lled rugl mewn SIY ond heb yr
- 3) hyfedredd iaith academiaidd i fanteisio'n llawn ar y cwricwlwm a llwyddo.”

Model Mynydd Iâ Cummins ar gyfer datblygiad iaith

(Cummins)

Beth all gael
effaith ar ffurf
y mynydd iâ?

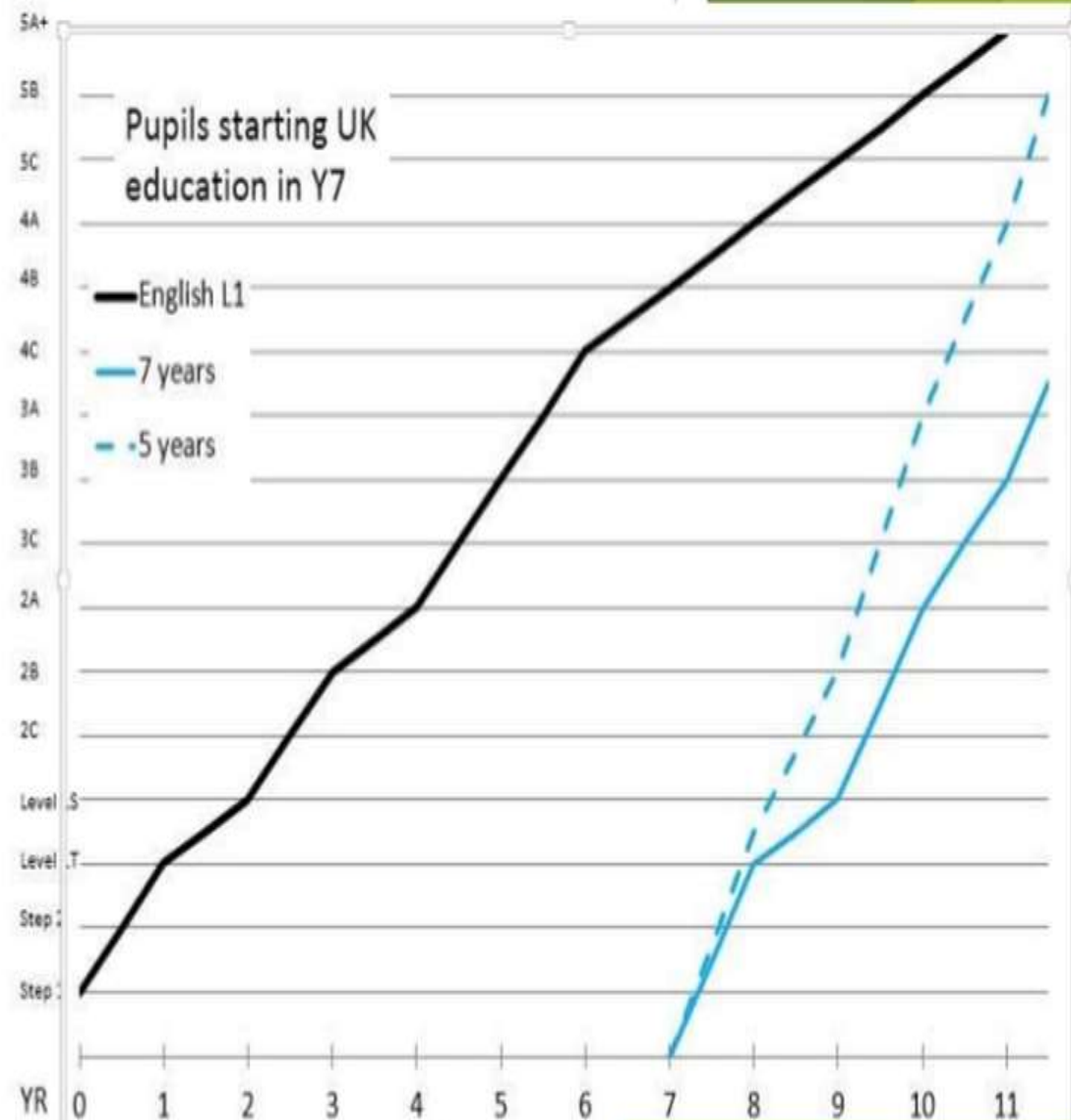
The task ahead of EAL learners

Catching up is essentially EAL children's **problem** - *curriculum doesn't wait*.
EAL children have a *moving target*.

EAL Learners have to:

- Learn English
- Learn content through the curriculum
- Socialise with other children in the yet-unlearnt language
- Learn culturally-embedded social practices of the classroom

If a child is 3 years behind (linguistically), every year they need to make 1 ½ years of progress (for 6 years) to catch up with native speakers.

Adapted from BASS (2006) *Distinguishing the difference - SEN or EAL?*

Adapted from NALDIC (1999) *The Distinctiveness of English*

Cyfnod SIY Ar
Ddiwedd
Blwyddyn

Siart Cynnydd SYI Disgybl A

E										
D+										
D										
D-							BI 6			BI 9
C+						BI 5			BI 8	
C								BI 7		
C-			BI 2	BI 3	BI 4					
B+										
B		BI 1								
B-										
A+										
A	Derb									
A-										
Blynyddoedd yn dysgu SIY	1af	2il	3ydd	4ydd	5ed	6ed	7fed	8fed	9fed	10fed

(Gan Fiona Gordon ar ran Dysgu'n Gyntaf)

Cyfnod SIY	Siart Cynnydd SYI Disgybl B									
E										
D+										
D										
D-										
C+										
C										
C-										
B+										
B			BI 4	BI 5	BI 6			BI 9	BI 10	BI 11
B-		BI 3					BI 8			
A+						BI 7				
A										
A-	BI 2									
Blwyddyn yn dysgu SIY	1af	2il	3ydd	4ydd	5ed	6ed	7fed	8fed	9fed	10fed

(Gan Fiona Gordon ar ran Dysgu'n Gyntaf)

Cynhwysiant a SYI ADY a SYI

Learning Knows No Bounds

Sut y gallwn ni wneud
i ddysgwyr sydd â SYI
deimlo eu bod nhw wedi
eu cynnwys?

padlet

Sut y gallwn ni addasu'r
cwricwlwm ar gyfer
dysgwyr sydd â SYI?

Vygotsky: Zone of Proximal Development (ZPD)

“It is the distance between the **actual development** level as determined by independent problem solving and the **level of potential development** as determined through problem solving under adult guidance or in collaboration with more capable peers.”

“Actual development level” = mental development level retrospectively
“Zone of proximal development” = mental development prospectively

Gwneud y dysgu'n ddealladwy

Hier is een zaadje

In het begin, groeit de wortel

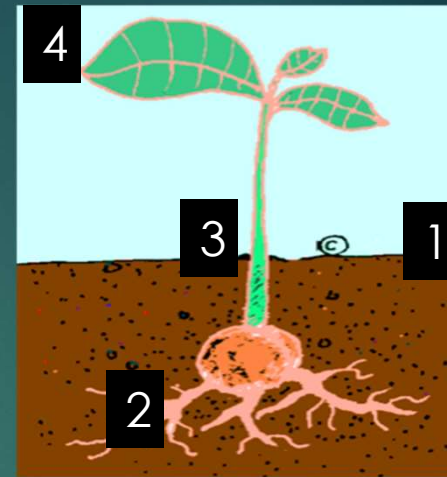
Na de wortel, groeit de stengel

Na de stengel, groeien de
bladeren

Na de bladeren, groeit
de bloem

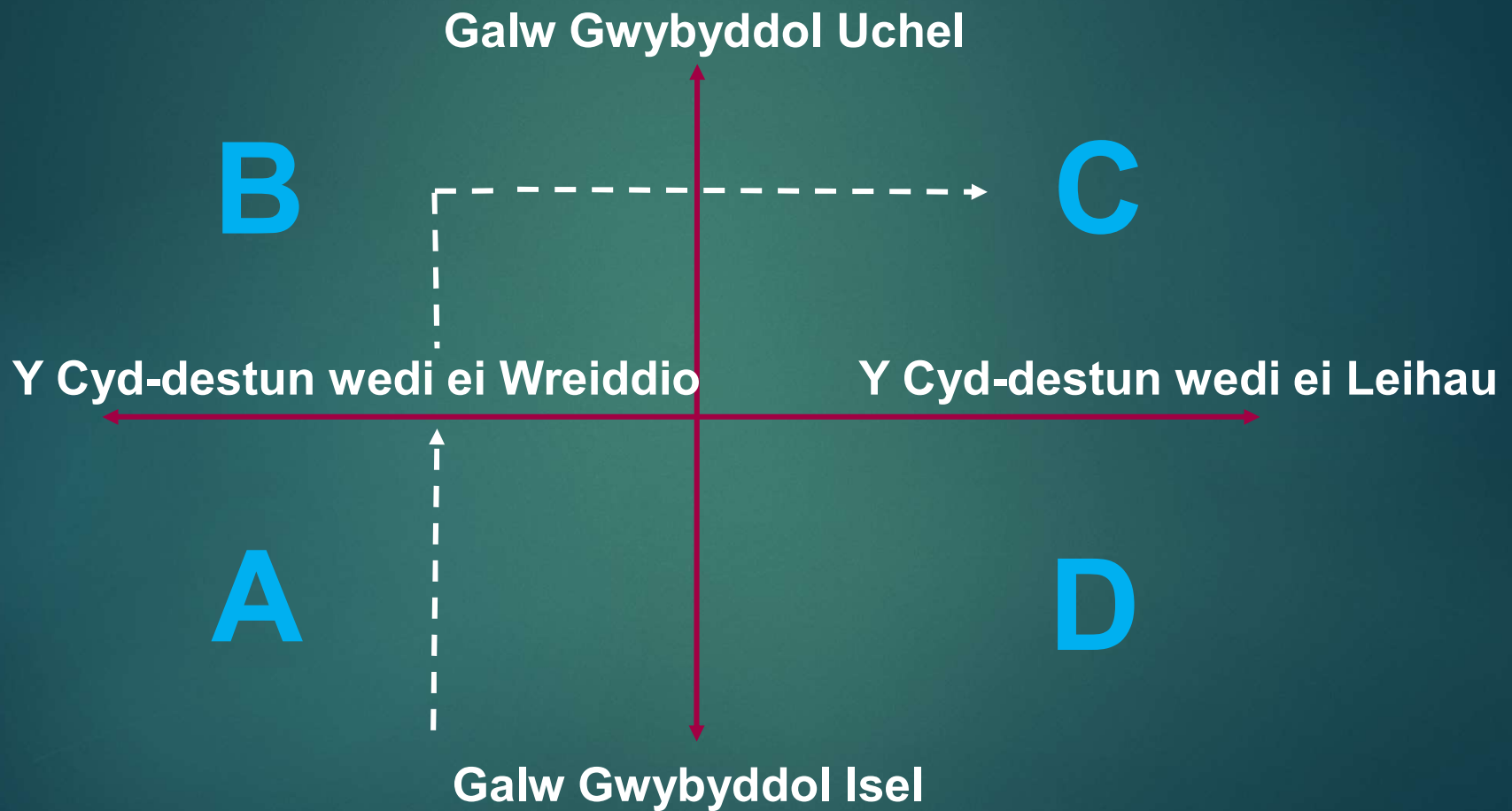
Na de bloem, groeit de vrucht

De vrucht geeft ons de zaden

1. Hier is een zaadje
2. In het begin, groeit de wortel
3. Na de wortel, groeit de stengel
4. Na de stengel, groeien de bladeren
5. Na de bladeren, groeit de bloem
6. Na de bloem, groeit de vrucht
7. De vrucht geeft ons de zaden

Cynllunio ar gyfer cynnydd – Cwadrant Cummins

Mae NALDIC wedi nodi pum egwyddor arfer da mewn dysgu ac addysgu SIY

1. deffro gwybodaeth flaenorol yn y dysgwr
2. darparu cyd-destun cyfoethog
3. annog dysgwyr i gyfathrebu ar lafar ac yn ysgrifenedig
4. tynnu sylw'n benodol at nodweddion allweddol y Saesneg yn benodol
5. datblygu annibyniaeth dysgwyr.

Creu adnodd ar gyfer dysgwr sydd â SIY...

Good practice for pupils learning EAL

Activate prior knowledge

- Questioning
- KWL charts
- Brainstorming
- Discovery tasks

Provide rich contextual background

- Key visuals (aka graphic organizers)

Encourage comprehensible output

- Peer tutoring
- Collaborative learning
- Drama / role play
- Scaffolding (scaffolded writing)

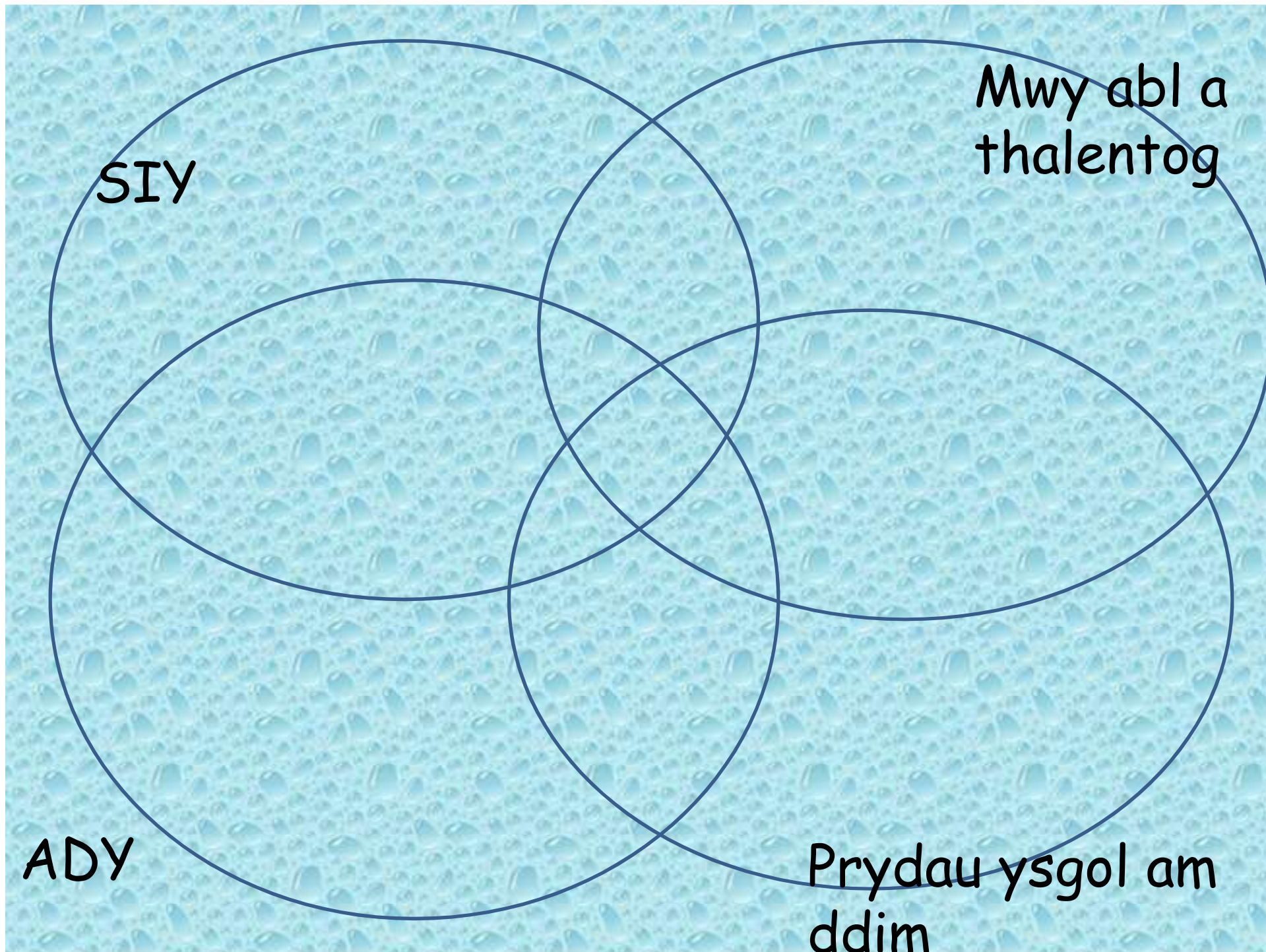
Key grammar points made explicit

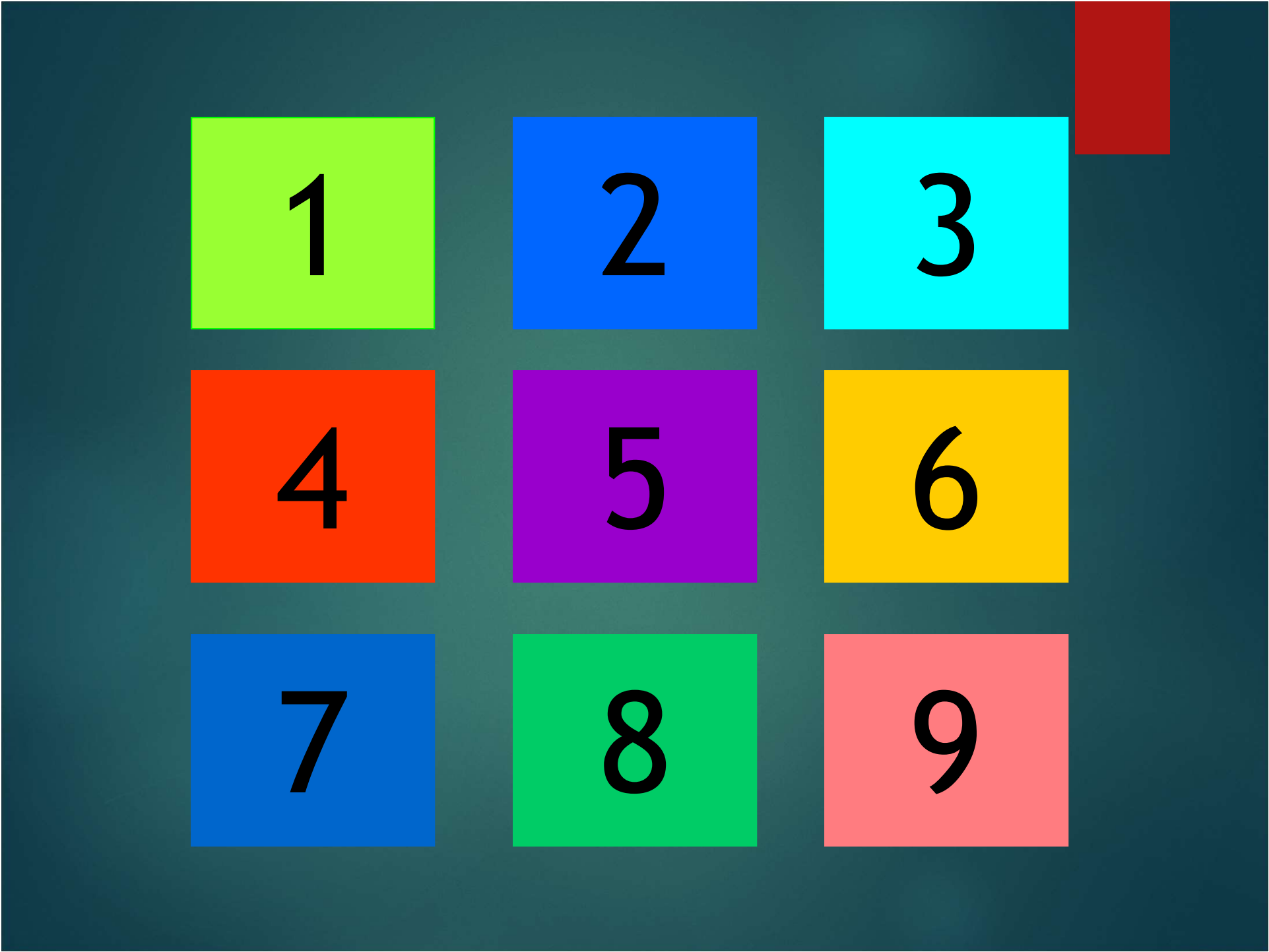
- E.g. expressing doubt (may/might)
- E.g. ways of talking about the past (I did vs. I was doing)
- E.g. language to express politeness when making requests

Develop learner independence

- Scanning texts
- Looking at subheadings prior to reading
- Dictagloss
- Using diagrams to show knowledge

Adapted from NALDIC (1999) *The Distinctiveness of English as an Additional Language: a cross-curriculum discipline: A Handbook for All Teachers*

1

2

3

4

5

6

7

8

9

Amcanion

1	Deall hynodrwydd dysgwyr sydd â SIY
2	Dadansoddi'r heriau gerbron un cyfnod penodol yn achos dysgwr sydd â SIY a gwerthuso'r addysgeg SIY
3	Creu adnoddau SIY addas

Pa ddarn o aur fydd gennych chi wrth adael heddiw?

Cyfeiriadau

- ▶ Cummins, J. 1981, Bilingualism and minority language children, Toronto: Ontario Institute for Studies in Education
- ▶ ESTYN (2017) Supplementary guidance: equality, human rights and English as an additional language. Cardiff: Crown Copyright.
<https://www.estyn.gov.wales/sites/default/files/documents/NIA%20Supplementary%20guidance%20%E2%80%93%20equality%201%200.pdf>
- ▶ WG (2014) Minority Ethnic Language and Achievement Project Evaluation Cardiff: Crown Copyright.
<https://dera.ioe.ac.uk/19712/1/140317-minority-ethnic-language-achievement-project-evaluation-en.pdf>
- ▶ WG (2015) Evaluation report on capacity building approaches to support the delivery of English as an additional language in Wales.
<https://dera.ioe.ac.uk/24503/1/151001-capacity-building-en.pdf>